

Slovenski dom

Štev. 81.

V Ljubljani, ponedeljek 11. aprila 1938.

Leto III.

Izid ljudskega glasovanja o združitvi Avstrije z Nemčijo in volitev za novi nemški državni zbor:

48 milijonov Nemcev je reklo Hitlerju „ja“!

Berlin, 11. aprila. o. Po izidih, ki so bili znani danes zjutraj, je pri prebiscitu za združitve Avstrije z Nemčijo in o Hitlerjevi politiki glasovalo v Avstriji in Nemčiji skoraj 100% volivnih upravičencev, od tega nad 99% za združitve in za Hitlerja. Spricho silnih priprav, ki jih je z agitacijo vodil Hitler sam in spricho razpoloženja, ki vlada po ustanovitve Velike Nemčije med nemškim narodom, je ta izid razumljiv.

Berlin, 11. aprila. AA. NDB: Celokupni končni izid glasovanja na vsem nemškem ozemlju, skupno z glasovi avstrijskih vojakov, je po šteju agencije DNB naslednji:

Od 49.546.950 vpisanih volivcev je glasovalo 49.326.751 volivcev ali 99,555%; »ja« je glasovalo 48.799.269 ali 99,082%; »ne« je glasovalo 452.180 ali 0,91% in neveljavnih glasov je bilo 75.342.

Volitve so potekle povsod v redu in miru med silnim navdušenjem ljudstva, ki je z mrzlično napetostjo ves dan pričakovalo izidov.

Berlin, 11. aprila. o. Kot uvod v plebiscit o združitvi Avstrije z Nemčijo in o volitve novega nemškega državnega zbora je vsa velika Nemčija v soboto praznovala »Dan velike nemške države«. Ob 12 se je ustavilo delo po vsej Nemčiji.

V mestih in v vaseh se je proslava začela z zvonjenjem in s sireni. V vsej državi je takoj prenehal ves promet za dve minuti, med tem so pa krožila po zraku letala. V vseh podjetjih so se zbrali nameščenici in so jim govorili o zgodovinskem pomenu jutrišnjega dne, ko se bo nemški narod izrekel za veliko Nemčijo.

Plebiscit in volitve v veliki nemški državni zbor so se začele včeraj ob 8 zjutraj. Glasovanje je bilo končano ob 17. Pravico glasovanja so imeli vsi volilci iz Avstrije in bivše Nemčije. Volilec je bil vsaka oseba, ki je dopolnila 10. aprila 20 let starosti in imel državljansko pravico. Judje niso smeli glasovati. Volilni listi za Nemce iz prejšnje Nemčije so bili beli, za volilce iz bivše Avstrije pa zeleni, tako da je bilo mogoče točno prešteti prve in druge. Razen tega so bili še modri listi za vojake, ki so imeli pravico gla-

sovati samo pri plebiscitu in njihovi glasovi ne veljajo za volitev narodnih poslancev. Na teh modrih listih je bilo napisano vprašanje: »Nemški vojak, ali pristaneš na priključitev Avstrije k nemški državi, ki je bila izvršena 13. marca 1938?« Na drugih listih je napisano vprašanje: Ali se strinjaš z priključitvijo Avstrije k nemški državi, ki je bila izvršena 13. marca 1938 in glasuješ za listo našega voditelja Adolfa Hitlerja? Na vprašanje je treba odgovoriti z »Da« ali »Ne«. Volitve so bile tajne. Na voliščih v Berlinu je bilo že dopoldne zelo veliko število volivcev. Ker je bila organizacija izvrstna, je to posamično glasovanje trajalo zelo kratek čas. Slika prestolnice nemškega rajha je že od ranega jutra bila izredno živa. Ogromna večina ljudi po ulicah je nosila znake s Hitlerjevo sliko, ki so jo prodajali na volišču po končanem glasovanju. Po teh znakih sodeč, je v Berlinu in v velikem delu podeželja ogromna večina volivcev že dopoldne opravila svojo dolžnost. Prvo mesto, v katerem so bile volitve že končane, je Neuwesten pri Eridnu. Tam so se volitve končale že ob 11 dopoldne. Vsi so na volilni listek napisali »Da«.

Dunaj, 11. aprila. AA. (DNB). V večini volilnih krajev na Dunaju in po Avstriji je že dopoldne glasovalo nad polovico volivcev. Mesto je bilo svečano okrašeno. Tudi v tistih delih mesta, kjer so bili prej marksisti najmočnejši, ni nobena hiša ostala brez zastave. Na Dunaj je prišlo veliko število Nemcev iz zamejstva, ki bodo izvršili svojo državljansko dolžnost. Namestnik Seyss-Inquart in minister Gleise-Horstenau sta bila deležna navdušenih manifestacij, ko sta odšla z volišča. Dunajski nadškof kardinal Innitzer je ob prihodu na volišče pozdravil z nemškim pozdravom ter nato glasoval. Nek mladenič je pripel kardinalu znak s sliko vodje Hitlerja na prsi, na kar je kardinal ponovno dvignil desnico, in pozdravil z nemškim pozdravom. Iz Bregenza poročajo, da je v Vorarlbergu že ob 11 dopoldne glasovalo 69% volivcev. V Salzburgu so se ob 2 popoldne pokazali na ulicah številni znaki, ki so jih nosili oni, ki so že opravili državljansko dolžnost. Prav tako je bilo tudi v Linzu in v Gradcu. V Gradcu je prišlo 5 posebnih vlakov iz Jugoslavije, ki so pripeljali jugoslovanske Nemce na volišča.

Hitler eva zahvala

Berlin, 11. aprila. AA. DNB. Ponoči je Hitler odgovoril na poročilo, ki mu ga je z Dunaja sporočil Bülckel. Hitler je rekel:

»Mnogo sem pričakoval od svoje domovine. Toda izid tega glasovanja v vsej državi presega vsa moja pričakovanja. Jaz sem zelo srečen, da je Nemška Avstrija nazadnje na ta način pokazala svoje pravo razpoloženje in mi izkazala tako zaupanje. Ves nemški narod je potrdil združitev Avstrije z rajhom in to je najvišje odobrenje vsega njegovega dosedanjega delovanja. Ta trenutek je zame najpomembnejši trenutek vsega svojega življenja. Ob enem izreklam nemškemu narodu in svilji oziroma domovini svojo največjo zahvalo.«

Besedilo sporazuma med Italijo in Anglijo

Pariz, 11. aprila. AA. Havas. Po včerajšnjim sestanku med Ciano in lordom Perthom v Rimu se izve, da se bo danes v Rimu začelo sestavljanje besedila sporazuma med obema državama. Zato je prišel v Rim sir Ingram, načelnik središčnega oddelka za Srednjo Evropo v angleškem zunanjem ministrstvu. Besedilo bo najbrž sestavljeno konec tega tedna.

Poljska zahteva ko'onijs

Varšava, 11. aprila. AA. Pat. Včeraj je bila na Poljskem kolonialna nedelja in je bil v Varšavi velik shod. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva, da naj se Poljski prizna pravica do kolonij. Poljska nujno potrebuje kolonije, ki bi ji dajale dovolj surovin. Danes mora Poljska uvažati toliko surovin, da to znaša 50% vsega uvoza. Resolucija poziva vlado, da naj opozori mednarodno javno mnenje na dodelitev kolonij za Poljsko, odkoder bi Poljska dobivala surovine.

93.000 ljudi je gledalo 62. nogometno tekmo med Skotsko in Anglijo. Zmagli so Škoti z 1:0.

Uradno poročilo iz nac. tabora Francov uspeh v mesecu dni

Saragosa, 11. aprila. o. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi, da so nacionalistične vojske od začetka velike ofenzive na aragonskem bojišču do danes osvojile 325 večjih in manjših mest in krajev v Kataloniji in v valencijski pokrajini. V teh krajih prebiva 400.000 prebivalcev. Zavzele so 26.000 kvadratnih kilometrov. Zajeli so 11.600 rdečih vojakov, 3800 pa jih je prostovoljno prestopilo k nacionalističnim četam. Docela so uni-

Vesti 11. aprila

Odnosi med Turčijo in Italijo so zelo dobri, zlasti odkar je Turčija priznala italijansko cesarstvo, je dejal turški zunanji minister Rudži Aras častnikarjem pri prihodu v Egipt, kjer bo podpisal pogodbo med Turčijo in Egiptom.

Združenje poljskih malih posestnikov je sporočilo maršalu Rydzus-Smiglemu da bodo poklonili mali kmetje poljski vojni mornarici dve nove rečni patrolni ladji, za katere so denar že nabrali.

Navdušene pozdrave vodji Hitlerju so poslali zastopniki Nemcev v Združenih državah s svečane sprejema, ki jim ga je priredil nemški poslanik v Washingtonu.

Novi nemški poslanik na italijanskem dvoru, von Mackensen, je bil včeraj sprejet pri italijanskem kralju in cesarju in mu je izročil svoje poveljnice.

Italijanski minister grof Ciano bo prispel dne 20. aprila v Varšavo, da vrne nedavno obisk poljskega ministra Becka v Rimu. Verjetno, da bo tedaj podpisana prijateljska pogodba med Poljsko in Italijo.

Pisanje angleškega tiska je silovito napadel avtomobilski industrije in milijonar lord Nuffield, ki je dejal, da angleški časopisi ne poročajo več ničesar resnega.

Italijanska gospodarska komisija za Japonsko je odpotovala iz Trsta. Z njo je odšlo hkratu več gospodarskih strokovnjakov, ki jih bo japonska vlada sprejela za tehnične svetovalce.

Češkoslovaška je danes zaprla svoj konzulat v Kijevu, in to na zahtevo sovjetske vlade, ki je odpravila tudi vse svoje konzulate v ČSR.

Sovražstvo proti tujcem se vse bolj širi v sovjetski Rusiji, kakor poročajo poljski listi. Dokaz za to vest so predavanja, ki jih prirejajo razne boljševoške organizacije in ki so polna nestrpnosti in hujskanja proti tujim državam.

Japonska se bo v pomorskem oroževanju ravnala po svojih koristih in ne bo sponoročala načrtov o novih bojnih ladjah drugim pomorskim državam. Tako pišejo tokijski listi ob pomorskih razgovorih v Londonu.

Vodstvo pariške policije je prepovedalo manifestacije, ki jih je za včeraj popoldne organiziral odbor strank ljudske fronte. To je prvič po dveh letih, da je bila kaka levičarska demonstrativna prireditev v Franciji prepovedana.

12.000 italijanskih pevcev iz vse države bo ob Hitlerjevem obisku v Rimu pelo na koncertu, ki ga bodo priredili v parku vile Borghese.

Mednarodni urad za razstave je velik italijanski razstavi, ki bo leta 1940 v Rimu, priznal značaj prvega razreda.

12.000 japonskih tovarn je zvišalo od začetka vojne na Kitajskem delavstvu plače za 10%.

Poljska vlada bo v kratkem priznala nacionalistično Španijo, kakor priča uradno poročilo, ki pravi, da so vse priprave za začetek političnega razmerja s Francovo vlado že končane.

Razstavo romunskega stavbarstva so v soboto odprli v Varšavi.

Judovski brivci v vseh večjih poljskih mestih so začeli stavkati v protest proti preganjanju Judov.

O razstavi italijanskega portreta v Belgradu obirno poročajo madžarski listi ter poudarjajo njen ogromni uspeh. Zahtevajo, da bi razstavo iz Belgrada prenesli v Budimpešto.

Nova francoska vlada izven ljudske fronte

Pariz, 11. aprila. o. Včeraj popoldne je Daladier sestavil novo francosko vlado brez sodelovanja vseh skupin ljudske fronte. S tem je dokazal, da kljub sedanemu političnemu stanju vlada ljudske fronte za Francijo ni nujno potrebna. S tem je politična skupnost ljudske fronte, ki je Francijo na zunanji in na znotraj v najnevarnejših tasih tako silovito oslabil in ji vzela ves ugled, razpadla. Nova vlada bo skušala v notranji politiki izvesti mir in red, v zunanji politiki bo nevtralna in se bo ogibala vsakega vmešavanja v španske dogodke ter ustavila tudi posredno pomoč, ki jo je osrednja Španija do slej od Francije dobivala. Vso pozornost bo posvetila nova vlada socialnemu vprašanju, ker bo skušala urediti razmerje med delavstvom in podjetništvom, strogo pa bo nastopala proti vsem poskusom socialnih nemirov in proti zasledam tovarn od stavke. — Nova vlada bo stopila pred zbornico do jutri in bo zahtevala važna pooblastila za svoje delo, med drugim dovoljenje, da lahko najame 20 milijard frankov posojila, od tega pet milijard zunaj, 15 milijard pa doma. Vlado, ki je po svoji sestavi vzbudila v Franciji presenečenje, označujejo kot vlado narodne obrambe, v ka-

teri so zastopane vse zmerne stranke, ni pa v njej socialistov. Toda ti bodo vlado kakor kaže resolucija njihovega glavnega odbora, vsaj zdaj v zbornici podpirali.

Vlada je sestavljena takole: ministrski predsednik in minister za narodno obrambo Daladier; podpredsednik vlade in minister za koordinacijo Chautemps; minister za narodno gospodarstvo Raymond Patenotre;

notranji minister Albert Sarraut; zunanji minister Georges Bonnet; minister za gradbe Frossard; minister za dela Ramadier; minister za zrakoplovstvo Guy Lachambre; minister za vojno mornarico Campinchi; minister za kolonije Georges Mandel; minister za narodno prosveto Jean Zay; minister za pokojnine Champetier de Ribes; kmetijski minister Queuille; trgovinski minister Genatin; poštni minister Jules Guillet; minister za trgovsko mornarico de Chapdelaine; minister za narodno zdravje Marc Rucart; finančni minister Marchandeau.

Knez namestnik Pavle o nalogah Rdečega križa

Belgrad, 11. aprila. AA. Včeraj dopoldne je bil 50. redni zbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Udeležili so se ga vojni minister general Ljubomir Marič, minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Miletič, prosvetni minister Magarašević, minister brez listnice Niko Novaković, podpredsednik narodne skupščine Franjo Markić, poveljnik mesta Belgrada armijski general Peter Kosić, patriarh srbske pravoslavne cerkve dr. Dožić v spremstvu metropolita Dositeja. Kmalu za njimi pa se je pojavil kraljevi namestnik knez Pavle v spremstvu predsednika vlade, ministra dvora Antiča, maršala dvora Colak-Antića, prvega adjutanta Nj. Vel. kralja, divizijskega generala Hristića in brigadnega generala Dekaneva. Pri podpredsednik g. Tomić je imel pozdravni govor.

Za njim je spregovoril Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle kot predsednik tega društva ter je dejal:

»Drugo dolžnosti mi onemogočajo na žalost, da sodelujem pri delu tega društva le v toliko, kolikor sem si to prvotno zamislil in želim. To pa ne bo zmanjšalo moje pozornosti in moje ljubezni do društva, niti mojih stremiljenj, da ustrežem željam blagopokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja in da zadovoljim tudi vas ter vse ostale člane in prijatelje društva. Ideja Rdečega križa je osvojila do rečnih, in da bodo pri tem delu tudi v bodoče vztrajno sodelovali. V tem društvu Rdečega križa mora naš narod videti ne samo neko človekoljubno in koristno ustanovo, pač pa tudi podlago naše države pri njenem prizadevanju za mir in bratstvo med narodi. Kakor ste mogli iz poročila belgradskih krajevnege odbora videti, je bilo delo društva v preteklem letu obilno in naporno. Mnogo je bilo doseženega, mnogo pa še čaka rešitve. Za to delo so nam potrebna znatna sredstva. Zato je treba predvsem skrbeti za to, kar je najbolj važno in najbolj nujno potrebno. Imeti moramo mnogo vztrajnosti, volje in ljubezni do poslanstva, ki smo si ga izbrali. Nadejam se, da bom pri vas in pri vseh odborih društva kakor doslej vedno našel na popolno razumevanje za skupno in složno delo. In na ta način bomo mogli izpolniti uspešno svojo

tako važno in častno dolžnost. Zahvaljujem se vsem našim odborom in članom za sodelovanje in pomoč, posebno pa želim, da ponese te moje zahteve vsem onim članom, ki jih danes ni tukaj in da jih prosite, da tudi v bodoče z vso vneto delajo na tem, da se ideja Rdečega križa čim bolj razširi in okrepi med ljudstvom v dobrobit naroda in države.«

Minister dr. Krek o delu vlade za državo in za Slovenijo

Maribor, 11. aprila.

Na občnem zboru krajevene organizacije JRZ v Mariboru je po poročilih o njenem lanskem delu govoril tudi minister dr. Miha Krek in poročal o zunanji in notranji političnem položaju Jugoslavije v sedanjih dneh. Posebno pozornost je v svojem govoru posvetil gospodarskemu delu vlade dr. Stojadinoviča in dejal med drugim:

»V preteklem letu smo rešili pereče vprašanje razdelitve našega kmeta in oživitve našega kmečkega zadružništva. V tem oziru smo od prejšnjega režima prejeli slabo dedščino. Z uredbo o razdelitvi kmeta smo na tisoče kmečkih družin popravili domove in smo mogli kmetu in njegovemu zadružništvu v Sloveniji dati ogromno vsoto 200 milijonov din razpoložljive gotovine, ki bo spet poglajala v obrat naš gospodarski mlin. V kmetu je zrastle ljubezen do njegovega kreditnega zadružništva, ki ga je v zadnjih desetih letih pred krizo čuval kot punčico svojega očesa. Za delavstvo je sedanja vlada storila toliko, kot se nobena druga vlada v naši državi. Socialna zakonodaja je pridobila toliko, da se more naša država danes postaviti v vrsto najbolj naprednih držav. Sanirala je rudarsko zavarovanje za trajno, tako da morejo naši rudarji mirno gledati v bodočnost, ker bodo na starost primerno preskrbljeni. Sanacija rudarskega zavarovanja se je izvršila tako, da bosta slovenski rudar in rudarstvo razmeroma najmanj žrtvovala. Našemu rudarju pa smo pomagali tudi zato, ker smo oživel gospodarsko delavnost našega rudarstva.

Sedanja vlada je razširila obveznost pokojniškega zavarovanja na vse zasebne nameščence po vsej državi. Tega vprašanja mi ni hotel sprožiti, čeprav smo

v dosedanjih vladah imeli tudi Slovence za ministre za socialno politiko. Mi smo razširili to zavarovanje tako, da smo naš Pokojniški zavod ohranili neokrujen in avtonomen. V preteklem letu smo uzakonili splošno starostno zavarovanje za vse delavstvo. Priznamo, da s tem začetkom vprašanje še ni dokončno rešeno, vendar moramo poudariti, da je že ogromnega pomena načelna uzakonitev tega zavarovanja. Za to zavarovanje nismo mogli delati slabih računov, pa tudi naše gospodarske delavnosti nismo smeli preveč obremeniti, ker bi to povzročilo večjo škodo kakor pa korist. Zdej se bavimo z invalidskim zakonom. Lansoletna novela tega zakona nam je dala 11.000 novih upravičencev do invalidskih podpor. Hočemo pa to vprašanje pravilno in dokončno rešiti, ker ne moremo dopustiti, da bi bili prikrajšani tisti, ki so za državo žrtvovali vse svoje sile.

Nov finančni zakon je dal vladi pooblastilo, da najame posojilo 4 milijarde dinarjev. Ta denar bomo uporabili za naše obrambne sile, za ceste, za javne zgradbe in za kmetijstvo. Zmagalo je načelo, da se denar, ki je določen za ceste, porabi predvsem za dostope v državo. Tudi pri ostalih investicijah bo naša naloga, da bodo primerno upoštevani tudi naši kraji. Za naše kulturne ustanove, za našo univerzo in Akademijo znanosti smo letos žrtvovali okrog 20 milijonov dinarjev, kar je prvič v zgodovini naše države. Mi smo letos ustanovili javno Akademijo znanosti in umetnosti. Ko so po pod prejšnjim režimom naši profesorji hoteli ustanoviti privatno akademijo, so jim zagrozili z zaporom. Mislim, da so slovenski zastopniki v vladi s tem jasno izpričali, da so dobri Slovinci, so pa s tem pokazali, da so tudi dobri Jugoslovani, ker bosta znanost in

čili 13. in 14. mednarodno komunistično brigado. Sestrelili so ta čas 60 sovražnih letal.

Izpraznjenje obalnih krajev

San Sebastian, 11. aprila. o. Nacionalistični pristiki proti morju se nadaljuje, zaradi česar so rdeče oblasti odredile takojšnjo izpraznitev vseh večjih krajev ob tistem delu sredozemske obale, ki ga ograža Francova armada.

Levo krilo oddelkov generala Aranda je včeraj osvojilo obalne vrhove, ki so 25 km oddaljeni od mesta Vinarosa. Desno krilo pa je v Castellónski pokrajini in se je približalo mestu Villafraña del Cid. Drugi Arandovi oddelki so prodrli do mesta San Mateo.

Stiska v Barceloni

Zaragoza, 11. aprila. AA. (Stefani). Ko so nacionalisti zavzeli električni centrali v Trempu, San Lorenzu in Camars, ki napajajo Barcelono, je položaj rdečih v Barceloni postal silno kočljiv. Skoro vsa industrija vojnega materiala v Barceloni je prenehala obratovati. Ves tramvajski promet je ustavljen. Včeraj so legionske radijske postaje prestregle radijsko poročilo iz Barcelone, ki pravi v francoščini dobesedno: »Nimamo vode ne električnega toka od 6. aprila zvečer.«

Predsednik vlade je izdal na vojsko proglas, v kateri opozarja vojaštvo, da bo zakon neizporen za tiste, ki bi zapustili svoje postojanke in da bodo nagajeni tisti, ki bodo tega vredni. Apel poziva vojaštvo k odporu in pravi: »Prepričan sem kakor vi, da bomo zmagali. Danes je samo en ukaz: Odpor. Če se bomo po tem ravnali, ne bomo ustregli pozivu enega samega moža, temveč pozivu domovine.«

umetnost, ki jo bo gojila Akademija, vedno najbolje dokazovali, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi določeni za skupno življenje v skupni državi.

Sedanja parlamentarna doba gre h kraju. Stojimo pred odločilnim političnim spopadom, v katerem se bodo vsi od desnice do levece združili proti nam. Iz tega spopada moramo iziti s popolno zmago, ker bi vse drugo bilo nedostojno imena velikega dr. Antona Koršca.

Zborovalci so ob koncu govora g. ministra burno pozdravljali in sprejeli resolucije, ki pozivajo Slovence na složno delo pod vodstvom dr. Koršca v okviru JRZ.

Nenavadni dohodki Andorcev

Od kg lastne teže morajo begunci plačati 4 franke takse za prehod skozi Andoro - Španski begunci, ki sami sebe tihotapijo

Vsaka vojna opustoši pokrajine, morda pokoplje cele narode, na drugi strani pa čez mero obogatijo nekatere posameznike. Tudi sedanja španska vojna je prinesla poleg milijonske škode nepričakovane dohodke mali državi Andori.

Andora, ki meri samo kakih 450 kvadr. kilometrov, leži v Pirenejih na meji med Španijo in Francijo. V to malo gorsko državo držita samo dve poti: ena v Španijo, druga čez 2400 m visoki prelaz d'Envalira v Francijo. Jasno je, da zaradi tolike višine prelaz večji del leta ni pristopen nobenemu prometnemu sredstvu, razen — smučim; saj leži na njem skoro osem mesecev v letu včasih več metrov snega. Zato pa je kaj lahko Andorcev svojo mejo zapreti, oziroma jo strogo nadzorovati.

Zaradi neugodne gorske lege je Andora precej

siromašna država. Zato so prebivalci znašli razne načine, kako priti do zaslužka. Največ jim donosno prevoz iz Španije v Francijo, za katerega že od nekdaj računajo po 4 franke od kilograma vsakega blaga.

Ko je v Španiji izbruhnila vojna, zlasti zadnje čase, ko se vojujejo v bližini Pirenejev, je promet čez Andoro zelo ozivel: vedno je bilo polno beguncov, ki so hoteli zbežati v Francijo. Andorčani so vsakega ujeti in zahtevali »prevozno takso« po starem pravilu: 4 franke od kilograma; če tehtaš 70 kilogramov, te prehod čez Angoro stane 280 frankov itd. Če seveda zavohajo pri beguncih večjo petičnost, zahtevajo več — pravo odkupnino, tako da mora človek sam sebe tihotapiti in gorje mu, če ga Andorci zalotijo. Kratkotrajno ga ustrele kot navadnega zločinskega tihotapca.

mele: neizmerna peščena planjava, brez najmanjše vzpetine. Krepka Odette sedi sključna na svoji kameli in kljub neznosni vročini šklepetajo z zobmi od mrlice. Toda postava pušča je: Tu ni za bolnika. Kdor se ustavi, pogine!

Končno dospje mala karavana v Taodeni — »solni pekel« — odkoder številne karavane prinašajo sol na razne strani. Štiri dni počitka, pa zopet naprej, čez žalostne sipine Eš-Suš, po katerih neprestano brije ledeno mrzel veter. Zadnjega decembra dospeta izčrpani in popolnoma na koncu svojih moči v Sego, kjer jih nalože v tovorni avto tujke legije ter odpeljejo v Tiznit, katerega sta zapustili natančno pred enim letom.

S potovanja sta prinesli bogato zbirko zanimivosti, slik in filmov, ki bodo skoraj na ogled vsem radovednejšem. Toda vse trpljenje jima ni ubilo želje po pustolovščinah in doživljajih, že zopet se namreč pripravljata za novo potovanje v Indokino.

Hitler bo igral v filmu

Med nemške vzgojne filme mislijo uvrstiti tudi Hitlerjevo »Moje življenje«, kjer bo v glavni vlogi nastopal Hitler sam. Film bo gotovo zelo zanimiv, saj bo pokazal vse, kar danes zanima občinstvo: burne dogodke, preganjanja, zasedovanja, junštva, tajne shode itd.

Občinstvo bo imelo najprej priliko videti krato in čas majhne avstrijske vasi, preprosto družino, neboljnegov otročka, ki poskuša svoje prve korake in vzbuja veselo začudenje svoje mame nad zgodnjo razumnostjo.

Potem pride žalostna slika nesrečne žrtve pravice: zaradi zločina, ki ga ni izvršil, mora zapustiti domovino. Tavanje bednega mladeniča po nemških cestah, ki vodijo po prostornih bavarskih planjavah, krasni, žareči sončni zahodi, ki vzbujajo v zapuščenih dušah strahovite načrte za bodočnost, za srečnejšo bodočnost svojo in vsega naroda.

Nato sledi prvi boji za oblast v Monakovem, »elamnatni mož« Hindenburgove vojaške vlade, vedno večje navdušenje množic. Iz navadnega mamila za ljudstvo se izčimni vedno bolj se uveljavljajoča krepka postava, ki vedno trdnje in samozavestneje stoji na svojih nogah, dokler ne postane edini mogočni vodja velikega naroda.

Bogata beračica

Pariška policija je prejela mlado razcapano beračico, ki je nadlegovala potnike na nekem zelo prometnem kraju Pariza. Ker ni hotela povedati svojega imena, so jo preiskali in našli pri njej hranilno knjižico, v kateri je bila vpisana zelo velika vsota in poleg tega še 10.000 frankov gotovine v kovancih. Denar so ji zaplenili in ga izročili blaginjski javne pomoči, beračico pa so zaprli zaradi potepuštv.

Obleka iz konjske žime. Vanjo so vsiti dragoceni dragulji. Naredila jo je neka originalna šivilja v Newyorku.

Sultan iz Muscata in Omana, ki se je pred nekaj dnevi mudil v Londonu.

Albanske princeze v Ameriki

Sestre albanskega kralja, ki so šle pretekli mesec v Ameriko »obiskat sorodnike svoje bodice svakinje in kraljice grofice Apponyi«, ki je menda na pol Američanka, so zbudile v Ameriki mnogo zanimanja. Za Amerikance je res redkost videti kar tri pristne princezinje, čeprav le iz majhne Albanije. Vsaka redkost pa je vsekakor vredna vsega zanimanja. Pričakovala jih je torej truma časnikarjev, princezinje pa se niso hotele nič razgovarjati, komaj da so ujele nekaj slik in že so izginile. Toliko so pa le zvedeli, da ne govorijo angleško, pač pa se izvrstno izražajo v francosčini in nemščini, da ne marajo kaditi in da so v svojem hotelu privratarji pile cocktail.

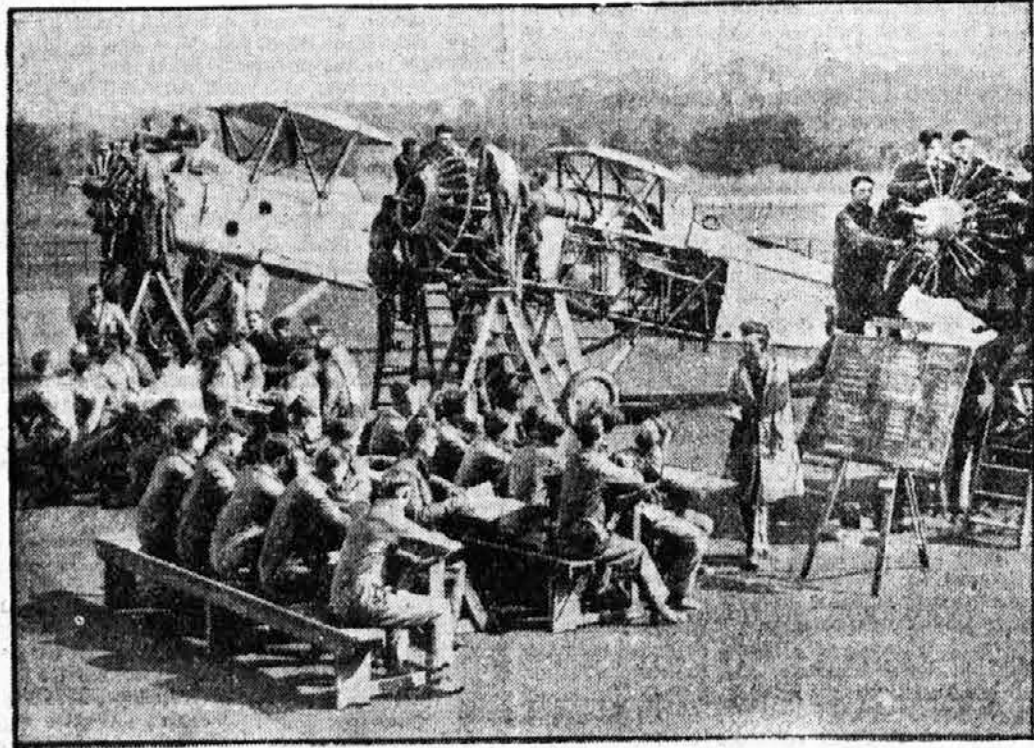
Tudi veliki filmski podjetnik Samuel Goldwin se je opekel, ko je mislil, da bo z njimi naredil dobro kupčijo. Takoj je namreč poslal albanskemu poslaniku v Washington telegram, v katerem ga prosi, naj posreduje za razgovor s princezinjami glede raznih dvornih navad, katere bi rad vpeljal v neki prihodnji film in če ne bi morda princezinje same hotele prevzeti nekaterih glavnih vlog. — Dobil ni nobenega odgovora, princeze so preplašene in »nejevoljne« nad ameriško sitnostjo in se skrivajo pri svojih znanih izven Newyorka.

»Gospa, ali mi hočete pokazati vaš radio?«

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 11. aprila: Belgrad: 20. Prenos iz nar. gledališča — Zagreb: 20. Prenos — Dunaj: 19.30 Nar. gl. in petje — Budimpešta: 22.30 Schubertov godalni kvartet — Trst-Milan: 21. Leharjeva opereta »Ples kačjih pastirjev« — Rim-Bari: 21. Zabaven program — Praga: 20.35 Brno: Koncert mestne filharmonije — Varšava: 20. Koncert zabavne glasbe — Sofija: 19.30 Simfonični koncert — Berlin: 19.10 Operna glasba na ploščah —

V angleški letalski šoli.

Peš 6500 km skozi Saharo

Dve mladi Francozinji, Odette du Puigadeau in pisateljica Marion Senores, sta skromno in brez posebnega hrupa uresničili nekaj, kar ni še nihče storil: prekoračili sta južno marokansko mejo in prišli skozi najvažnejše pokrajine Sahare do Toubukta ob reki Nigru in nazaj. Potovali sta ravno eno leto in prehodili ali prejezdili 6500 km.

Odette je čistokrvna Bretonka, potomka drznih mornarjev in ribičev. Že od mladega je ljubila nevarnost, se vozila z bretonskimi ribiči na nevarne in daljne love na tunje in delila z robatimi mornarji skromno ribjo prehrano po več tednov ter si prislužila »mornariško poklicno knjižico«.

Na vsak način je hotela poskusiti še kake druge nevarnosti in pustolovščine, toda imela ni dosti denarja. S svojo prijateljico in pisateljico Senores sta spravili skupaj 10 tisoč frankov in se odpeljali z navadno ribiško ladjo na zapadno obal Afrike, do kamor so se vozili počasi cele tri tedne. Tam sta dobili malo zamorsko ladjo in odjadrali 200 km dalje proti jugu, se izkrcali sredi divjaških vojščakov in se seznanili s saharjskimi običaji. Dve leti sta tako blodili sem in tja po Mauretaniji in si znali s svojim mirnim pogumom in dobrosrčnostjo osvojiti srca najbolj sovražnih rodov.

To prvo potovanje je imelo sijajne uspehe: leposlovje je obogatelo za dve lepi knjigi: »Bosonoga skozi Mauretanijo«, ki jo je odlikovala francoska akademija, in »Veliki trg datljev«; razni pariški muzeji so dobili dragocene predzgodovinske predmete in še dragoceneje n aradopsne po-

datke. S tem sta seveda zbudili zanimanje znanstvenih ustanov in po daljšem posredovanju dosegli, da jih je najelo ministrstvo za kolonije, za prosveto in Narodni muzej ter jih poslalo na nadaljna raziskavanja.

Koncem decembra 1936 se torej odpeljata v Maroko in januarja 1937 že zajahata kamele in v spremstvu štirih domačinov Afrikanecv začeta svojo nalogo. Celih 600 km, od Tindufa do Bir-Mogheina, gresta po pusti skalnati pokrajini vzporedno z Zlato obaljo, kjer se je ponesrečilo že lepo število letalcev na progi proti Dakarju. S seboj imata samo strahovito slabo vodo, malo moke in datlje. Toda treba je naprej; gre za življenje ali smrt.

Po dveh mesecih naletita na prvega rojaka in manjšo francosko vojaško postojanko. V neznosni vročini — 50 stopinj v senci — potujeta, pobirata razne zgodovinske zanimivosti, nalezeta se pa tudi malarije in raznih drugih bolezni.

Šele koncem avgusta si toliko opomoreta, da moreta naprej proti Sudanu v Ulatu, majhno in čudno naselbino, kjer so hiše okrašene s škratnimi, rožnatimi, belimi freskami in kažejo zadnje sledove izginule civilizacije. Ker jih je bolezen zadržala, v Tombuktu pa sta morali biti ob do ločenem času, je bilo treba jahati zadnjih 80 km brez prestanka v 10 urah. Prišli sta do Nigra in takoj sklenili odpotovati zopet proti severu, toda po drugi poti.

Iz Arauana v Taodeni je 10 dni hoda od zore do mraka, brez vode in brez vsake bilke za ka-

Nemir z ulice, ki se je kljub zavesam na oknih še kradel v sobe, ju je zazibal v miren sen, čeprav je bil zunaj velik dan. Ko sta odšla spat, je dejal Smiles kratkovidnemu in suhemu Skotu:

»Obvesti s šifrirano brzojavko vrhovno vodstvo, da sta prišla dva člana pokrajinskega odbora. Vprašaj za nadaljnja navodila.«

»Zdi se mi, da ne bo ničesar nevarnega. Zasledoval sem vsa ona poročila po časopisih. Gadjje so, gadjje! Na sled jim ne morejo priti.«

»Tem boljše. Torej, nadaljujva s poslom. Kaj je z novo predstavo?«

»Vse je v redu. Potrebovali bi le še nekaj novih moči.«

»Si to sporočil že umetniškemu uradu?«

»Sem. V prednji sobi čaka dvajset mladih deklet, da se predstavijo.«

»Dobro. Po ena naj vstopi.«

Smiles je vedno plesalke za svoj bar zbiral sam, pomagal pa mu je tajnik, Skot.

Smiles se je tudi tokrat udobno zleknil v naslonjač, pred njim pa so hodile sem ter tja razburjene mladenke, se obračale, kakor je poveljeval Skot, se smehljale skaženemu Smilesovemu obrazu. Povedati so morale, kaj vse znajo in česa bi se mogle še naučiti. V prihodnji predstavi bi morale nastopiti same lepote. Ta mimohod in ta nabor mladenk je bil podoben trgovanju s sužnjami. Vse je bilo samo sodobno ozaljšano. Sicer pa ni bilo dosti razlike!

Človek z dušo zakrknjenega zločinca, človek s skaženim licem in debelimi masnimi rokami je pregledoval ta razburjena mlada dekleta, ki so trepetala. Kadarkoli so se temu trgovskemu človeku zaškrile oči, tedaj je sklenil, da sprejme v službo dekle, ki je bilo na vrsti. Iskal je na mladenkah le to, o čemer je bil prepričan, da bo vabilo moške v bar, da bodo tu zapravljali denar, ki se bo zlival v veliko Smilesovo blagajno.

Pet deklet je sprejel v službo. Ko je bil »nabor« teh deklet pri kraju, sta stopili v sobo dve res čedni mladi ženi.

»Halo, Glorija! Koga si mi tu pripeljala?« je vprašal Smiles, ko je zagledal neznanu dekle.

Glorija je bila v »Ritzu« že precej časa v službi. Bilo je pri-

kupno dekle, odlična plesalka, povrh pa še zelo lepa. Pri Smilesu je bila dobro zapisana. Pri vsaki stvari ji je dajal prednost pred drugimi. Tudi drugače jo je mnogo bolj spoštoval kakor pa ostale. Včasih mu je bilo pri srcu, kakor da je njegova sestra.

»To je moja prijateljica Aleen,« je odgovorila Glorija na Smilesovo vprašanje. »Izredno dobro pleše. Prosim vas, da je sprejmete v službo.«

Aleen je stala ob strani. Vsa razburjena je čakala odločitve. Nickova in Barhamova znanka iz letala je bila zdaj živahna plesalka in ne več visoka dama, ki ji je Nick tako trdovratno dvoril.

Smiles je Aleeno samo s pogledom osvrknil in že je veselo odvrnil Gloriji:

»Tudi če bi bila ta tvoja varovanka šepava, bi jo vzel v službo.«

»Hvala Vam, Smiles,« se je zahvalila Glorija in prisrčno ponudila roko.

»No, no! Ni to samo tvoja zasluga. Tvoja znanka ima tudi še boljše skrbnike. Gospodična, moj prijatelj Nick Stumpas vas pozdravlja,« se je obrnil Smiles k Aleeni.

»Hvala vam,« da ste me sprejeli. Upam, da boste z menoj lahko zadovoljni,« je dejala Aleen.

»Ha, ha, ha,« je bušnil Smiles v smeh. »Kdo vas je naučil, da tako lepo govorite. Ha, ha, ha...«

Aleen kar ni mogla uganiti, zakaj se Smiles tako strašno smeje. Debelo ga je gledala. Noge so se ji neopazno tresle in prebledela je. Se nikdar v svojem življenju ni slišala, da bi se kdo tako silovito smejal. Mirni, mrtvi Smilesov obraz je bil strahotno nasprotje glasovom njegovega smeha.

Aleen se je opotekala, kakor da bo zdaj zdaj padla.

»Nehajte se vendar smejati. Saj vendar vidite, da ste jo čisto preplašili,« je priskočila Glorija prijateljici na pomoč in jo ujela z rokami okrog pasu.

Smiles se je nekoliko umiril.

»No, golobička, zakaj si se me pa tako ustrašila? Kaj hočeš, tako je pač! Ko se ti še rodila nisi, sem bil jaz že na krvavih evropskih bojnih poljanah, kjer sem staknil ta lepi spomin.«

»Vse drugo ji bom že jaz povedala,« je ustavila Smilesa Glorija.

ROBERT LORD

55

POD ČRNO KRINKO

»Varno je varno! Jones pa pride z vlakom za nama.«
»Tudi ta stara lisica pride sem!? Pa se menda vendar ne potaplja Pine-Lake, ko vse podgane beže s te ladje sem?«
»Saj ni tako! Mi smo tako zaslužni narodni borci, da se je vendar že spodobilo, da pridemo malo na oddih. Drugače je vse v redu, samo to pazi, da na svečano večerjo, če jo misliš prirediti nama na čast, ne povabiš tudi newyorškega policijskega ravnatelja. Te družbe nimam preveč rad.«

Smiles je pozvonil. Strežniku, ki se je takoj prikazal pri vratih, je ukazal:

»Pelji gospoda v drugo nadstropje! Daj jima sobe ter jima pripravlj kope! Naša gosta sta. Če te kdo kaj vpraša, reci, da sta to odlična umetnika, ki bosta nastopila pri prihodnjem sporedu. Pojdi!«

»Jaz znam hoditi po žici,« se je ponudil Nick.

»Jaz pa bom imel nekaj predavanj o organizaciji domoljubnih skupin po naši deželi,« je dodal Barham.

»Nič ne skrbita, prijatelja! Ne bo vaju treba. Tudi brez vaju imam v baru prvovrstne moči. Upam, da vama bo moj spored ugajal.«

»Prav nič ne dvomiva nad tvojim umetniškim okusom. Gospodična Aleen pa mora vsekakor postati zvezda »Ritz-Ara«.

»Bomo videli. Zdaj se pa zgubita! Imam dosti posla. Zvečer bomo kramljali, kolikor bosta hotela. Vse morata še povedati, kaj sta zamesila v vašem mestecu. Kot člana vrhovnega vodstva me tudi zanima, kako kaj naše gibanje napreduje.«

»Torej na svidenje, dragi in ljubeznivi gospodar! Samo preveč se nikar ne smeji, ker mi ob tem slabi,« je pri odhodu šalivo opozarjal Nick.

Strežnik, ki je čakal pred vrati, je odvedel Nicka in Barhama v sobe. Tu sta odložila svoje stvari, se skopala, nato pa legla spat.